

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2017. gada 10. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesību aktu tuvināšana – Civiltiesiskās atbildības apdrošināšana saistībā ar mehānisko transportlīdzekļu izmantošanu – Direktīva 90/232/EEK –

1. pants – Atbildība par miesas bojājumiem visiem pasažieriem, izņemot vadītāju – Obligātā apdrošināšana – Tieša iedarbība – Direktīva 84/5/EEK – 1. panta 4. punkts – Organizācija, kas pilnvarota izmaksāt kompensāciju par kaitējumu īpašumam vai miesas bojājumiem negadījumos, kurus izraisījuši neidentificēti vai neapdrošināti transportlīdzekļi – Iespēja atsaukties uz direktīvu lietā pret valsti – Nosacījumi, saskaņā ar kuriem privāto tiesību struktūru var uzskatīt par valsts emanāciju un pret to var vērsties, pamatojoties uz direktīvas noteikumiem, kam var būt tieša iedarbība

Lieta C-413/15

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Supreme Court* (Augstākā tiesa, Īrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 12. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 27. jūlijā, tiesvedībā

Elaine Farrell

pret

Alan Whitty,

Minister for the Environment,

Ireland,

Attorney General,

Motor Insurers Bureau of Ireland (MIBI).

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietnieks A. Ticano [*A. Tizzano*], palātu priekšsēdētāji R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], A. Ross [*A. Rosas*] un J. Malenovskis [*J. Malenovský*], tiesneši E. Juhāss [*E. Juhász*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*] (referents), D. Švābi [*D. Šváby*], M. Bergere [*M. Berger*], A. Prehala [*A. Prechal*], K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], K. Likurģs [*C. Lycourgos*] un M. Vilars [*M. Vilaras*],

ģenerālvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],

sekretārs T. Millets [*T. Millett*], sekretāra palīgs,

* Tiesvedības valoda – angļu.

ņemot vērā rakstveida procesu un 2016. gada 5. jūlija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Minister for the Environment, Ireland* un *Attorney General* vārdā – *E. Creedon* un *S. Purcell*, pārstāves, kurām palīdz *J. Connolly, SC*, un *C. Toland, BL*,
- *Motor Insurers Bureau of Ireland (MIBI)* vārdā – *J. Walsh, solicitor*, un *B. Murray, barrister*, kā arī *L. Reidy* un *B. Kennedy, SC*,
- Francijas valdības vārdā – *G. de Bergues* un *D. Colas*, kā arī *C. David*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *H. Krämer* un *K.-Ph. Wojcik*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2017. gada 22. jūnija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, vai pret privāto tiesību struktūru, kurai dalībvalsts ir uzticējusi Padomes 1983. gada 30. decembra Otrās direktīvas 84/5/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu (OV 1984, L 8, 17. lpp.), kas grozīta ar Padomes 1990. gada 14. maija Trešo direktīvu 90/232/EEK (OV 1990, L 129, 33. lpp.) (turpmāk tekstā – “Otrā direktīva”), 1. panta 4. punktā paredzēto uzdevumu, var vērsties, atsaucoties uz šīs direktīvas normām, kurām varētu būt tieša iedarbība.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību, kura pirmajā instancē norisinājās starp *Elaine Farrell*, no vienas puses, un *Alan Whitty, Minister for the Environment* (vides ministrs, Īrija), *Ireland* (Īrija) un *Attorney General*, kā arī *Motor Insurers Bureau of Ireland (MIBI)*, no otras puses, saistībā ar kompensāciju par *E. Farrell* satiksmes negadījuma rezultātā nodarītajiem miesas bojājumiem.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Padomes 1972. gada 24. aprīļa Direktīvas 72/166/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu saistībā ar mehānisko transportlīdzekļu izmantošanu un attiecībā uz kontroli saistībā ar pienākumu apdrošināt šādu atbildību (OV 1972, L 103, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Pirmā direktīva”) 3. panta 1. punktā ir noteikts:

“Katra dalībvalsts veic visus vajadzīgos pasākumus [...], lai nodrošinātu to, ka civiltiesiskā atbildība par to transportlīdzekļu lietošanu, kas parasti atrodas tās teritorijā, ir apdrošināta. Sedzamās atbildības apjomu un apdrošināšanas seguma noteikumus nosaka, pamatojoties uz to apmēriem.”

- 4 Otrās direktīvas 1. pantā ir noteikts:

“1. “[Pirmās direktīvas] 3. panta 1. punktā minētā apdrošināšana obligāti attiecas gan uz kaitējumu īpašumam, gan uz miesas bojājumiem.

[..]

4. Katra dalībvalsts izveido vai pilnvaro iestādi, kas sniegtu kompensāciju vismaz obligātās apdrošināšanas līmeni par kaitējumu īpašumam vai miesas bojājumiem negadījumos, kurus izraisījuši neidentificēti transportlīdzekļi vai transportlīdzekļi, kam nav nokārtota 1. punktā paredzētā apdrošināšana. Šis noteikums neierobežo dalībvalstu tiesības ņemt vērā [uzskatīt] minētās iestādes kompensācijas kā subsidētas vai nesubsidētas [par papildu vai cita veida kompensācijām] un tiesības izstrādāt noteikumus, lai kārtotu atlīdzības prasījumu starp minēto iestādi un personu vai personām, kas atbild par negadījumu, un citiem apdrošinātajiem vai sociālā nodrošinājuma iestādēm, kuras pieprasa atlīdzināt cietušajam par to pašu negadījumu. Tomēr dalībvalstis nevar atļaut iestādei izvirzīt nosacījumu kompensācijas izmaksai, saskaņā ar kuru cietušajai personai jāpierāda, ka atbildīgā persona nespēj vai atsakās maksāt.

[..]”

5 Otrās direktīvas 2. panta 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts:

“Katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka jebkuri likumos paredzētie vai līgumā noteiktie noteikumi, kas iekļauti apdrošināšanas polisē, kura izsniegta saskaņā ar [Pirmās direktīvas] 3. panta 1. punktu, un kas transportlīdzekļu lietošanas vai vadīšanas apdrošināšanu neattiecinā uz:

– personām, kam nav tiešu vai netiešu atļauju,

vai

– personām, kurām nav attiecīgā transportlīdzekļa vadītāja apliecības;

vai

– personām, kuras ir pārkāpušas obligātās tehniskās prasības attiecībā uz attiecīgā transportlīdzekļa stāvokli un drošību,

piemērojot [Pirmās direktīvas] 3. panta 1. punktu, tiktu uzskatīti par spēkā neesošiem attiecībā uz prasījumiem, ko iesniedz trešās personas, kuras ir negadījumā cietušie.”

6 Trešās direktīvas 90/232 (turpmāk tekstā – “Trešā direktīva”) preambulas otrajā līdz piektajā apsvērumā ir paredzēts:

“tā kā [Pirmās direktīvas] 3. pants nosaka to, ka dalībvalstīm jāveic visi pasākumi, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu to, ka civiltiesiskā atbildība attiecībā uz to transportlīdzekļu lietošanu, kas parasti atrodas tās teritorijā, būtu apdrošināta; tā kā saskaņā ar šiem pasākumiem būtu jānosaka sedzamās atbildības apjoms un apdrošināšanas seguma noteikumi;

tā kā [Otrā direktīva] ir ievērojami samazinājusi atšķirības starp civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas līmeni un saturu dalībvalstīs; tā kā šajā apdrošināšanā joprojām ir ievērojamas atšķirības attiecībā uz apdrošināšanas segumu;

tā kā ceļu satiksmes negadījumā cietušajām personām būtu jāgarantē līdzvērtīga attieksme neatkarīgi no tā, kurā vietā [Savienībā] negadījumi notikuši;

tā kā dažās dalībvalstīs jo īpaši ir nepilnības transportlīdzekļa pasažieru obligātajā apdrošināšanā; tā kā, lai pasargātu šo iespējamo cietušo mazāk aizsargāto kategoriju, būtu jāparedz daži iztrūkstošie noteikumi.”

7 Saskaņā ar Trešās direktīvas 1. panta pirmo daļu:

“Neskarot [Otrās direktīvas] 2. panta 1. punkta otro daļu, [Pirmās direktīvas] 3. panta 1. punktā minētā apdrošināšana ietver atbildību par transportlīdzekļa lietošanas rezultātā radītiem miesas bojājumiem visiem pasažieriem, izņemot vadītāju.”

8 Saskaņā ar Trešās direktīvas 6. panta 2. punktu Īrijai minētās direktīvas 1. panta prasības attiecībā uz motociklu aizmugurējā sēdekļa pasažieriem bija jāizpilda līdz 1998. gada 31. decembrim, bet 1. panta prasības attiecībā uz pārējiem transportlīdzekļiem – līdz 1995. gada 31. decembrim.

Īrijas tiesības

9 *Road Traffic Act 1961* (1961. gada Ceļu satiksmes likums), redakcijā, kura bija piemērojama pamatlietā aplūkojamo faktu rašanās laikā (turpmāk tekstā – “1961. gada likums”), 56. pantā katra mehāniskā transportlīdzekļa lietotājam ir noteikts pienākums būt apdrošinātam attiecībā uz kaitējumu īpašumam vai miesas bojājumiem, kas ir nodarīti trešajām personām publiskā vietā. Taču šis apdrošināšanas pienākums neattiecas uz kaitējumu personām, kuras brauc transportlīdzekļa daļās, kuras nav aprīkotas pasažieru pārvadāšanai.

10 Saskaņā ar 1961. gada likuma 78. pantu apdrošinātājiem, kas veic transportlīdzekļu apdrošināšanu Īrijā, ir jābūt *MIBI* dalībniekiem.

11 *MIBI* ir sabiedrība, kuras saistības ierobežotā apmērā garantē dalībnieki, taču tai nav pamatkapitāla un to pilnībā finansē tās dalībnieki, kas ir Īrijas transportlīdzekļu apdrošināšanas tirgū darbojošies apdrošinātāji. *MIBI* tika izveidota 1954. gada novembrī, pamatojoties uz nolīgumu starp *Department of Local Government* (Pašvaldību ministrija, Īrija) un mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanas sabiedrībām, kuras izsniedz apdrošināšanas polises Īrijā.

12 Saskaņā ar nolīguma, kas 1988. gadā tika noslēgts starp vides ministru un *MIBI*, 2. punktu jebkura persona, kas vēlas saņemt kompensāciju no transportlīdzekļa vadītāja, kuram nav apdrošināšanas vai kurš nav identificēts, var celt prasību pret *MIBI*. Saskaņā ar šī nolīguma 4. punktu *MIBI* apņemas izmaksāt kompensāciju personām, kas cietušas no neapdrošinātiem vai neidentificētiem transportlīdzekļu vadītājiem. *MIBI* pienākums izmaksāt kompensācijas cietušajiem rodas, kad tiesas nolēmumā noteikts maksājums pilnā apmērā nav izpildīts 28 dienu laikā, ar nosacījumu, ka šis tiesas nolēmums attiecas uz “jebkādu atbildību par personai vai mantai nodarītu kaitējumu, kurš ir jāsedz apstiprinātai apdrošināšanas polisei saskaņā ar [1961. gada likuma] 56. pantu”.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

13 *E. Farrell* cieta ceļu satiksmes negadījumā 1996. gada 26. janvārī, būdama pasažiere furgonā, kura īpašnieks un vadītājs *A. Whitty* zaudēja kontroli pār to. Negadījuma brīdī *E. Farrell* sēdēja uz grīdas *A. Whitty* transportlīdzekļa aizmugurē, kurš nebija nedz paredzēts, nedz aprīkots pasažieru pārvadāšanai tā aizmugurē.

14 Tā kā *A. Whitty* nebija apdrošināts attiecībā uz *E. Farrell* nodarītajiem miesas bojājumiem, viņa vērsās *MIBI* ar lūgumu izmaksāt kompensāciju.

15 *MIBI* atteicās izmaksāt kompensāciju *A. Farrell*, norādot, ka Īrijas tiesībās paredzētā obligātā apdrošināšana uz viņai nodarītajiem miesas bojājumiem neattiecas.

- 16 1997. gada septembrī *E. Farrell* vērsās Īrijas tiesās, uzsākot tiesvedību pret *A. Whitty*, vides ministru, Īriju, *Attorney General* un *MIBI*, cita starpā apgalvojot, ka ar negadījuma brīdī spēkā esošajiem transponēšanas pasākumiem nav pareizi īstenotas atbilstošās Pirmās un Trešās direktīvas normas. Tādēļ *High Court* (Augstā tiesa, Īrija) vērsās Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.
- 17 Minētās prejudiciālā nolēmuma tiesvedības ietvaros Tiesa atzina, pirmkārt, ka Trešās direktīvas 1. pants ir interpretējams tādējādi, ka tam ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru mehānisko transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātā apdrošināšana neattiecas uz atbildību par tādām personām nodarītajiem miesas bojājumiem, kuras brauc mehāniskā transportlīdzekļa daļā, kuru nav paredzēts aprīkot ar pasažieru sēdekļiem un kura nav aprīkota ar tiem, un, otrkārt, ka šis pants atbilst visiem nosacījumiem, kas nepieciešami tā tiešai iedarbībai, un tātad ar to privātpersonām ir piešķirtas tiesības, uz kurām tās var tieši atsaukties valsts tiesās. Tomēr Tiesa norādīja, ka valsts tiesai ir jāpārbauda, vai uz šo noteikumu var atsaukties attiecībā pret tādu iestādi kā *MIBI* (spriedums, 2007. gada 19. aprīlis, *Farrell*, C-356/05, EU:C:2007:229, 36. un 44. punkts).
- 18 2008. gada 31. janvāra spriedumā *High Court* (Augstā tiesa) atzina, ka *MIBI* ir valsts emanācija un ka tādējādi *E. Farrell* bija tiesības tai prasīt kompensācijas izmaksu.
- 19 *MIBI* par šo spriedumu iesniedza sūdzību iesniedzējtiesā, uzskatīdama, ka tā nav valsts emanācija un tādēļ pret to nevar atsaukties uz direktīvas normām, pat normām ar tiešu iedarbību, kuras nav transponētas valsts tiesībās.
- 20 Pēc pušu starpā panāktas vienošanās *E. Farrell* tika izmaksāta kompensācija par viņai nodarītajiem miesas bojājumiem. Taču *MIBI*, no vienas puses, un vides ministrs, Īrija un *Attorney General*, no otras puses, nav vienprātis par to, kuram jāsedz šīs kompensācijas izmaksas.
- 21 Uzskatīdama, ka atbilde uz šo jautājumu ir atkarīga no tā, vai *MIBI* ir vai nav uzskatāma par valsts emanāciju, pret kuru var atsaukties uz direktīvas normām, kurām var būt tieša iedarbība, *Supreme Court* (Augstākā tiesa, Īrija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai 1990. gada 12. jūlija sprieduma *Foster* u.c. (C-188/89, EU:C:1990:313) 20. punktā izklāstītais pārbaudes kritērijs, kas attiecas uz jautājumu, vai ir runa par dalībvalsts emanāciju, ir jāsaprot tādējādi, ka šā pārbaudes kritērija elementi ir jāpiemēro:
- a) kumulatīvi vai
  - b) alternatīvi?
- 2) Ciktāl atsevišķi 1990. gada 12. jūlija spriedumā *Foster* u.c. (C-188/89, EU:C:1990:313) minētie aspekti alternatīvi var tikt uzskatīti par faktoriem, kuri, izdarot kopējo novērtējumu, būtu pienācīgi jāņem vērā, – vai pastāv pamatprincips, kas ir šo minētajā nolēmumā identificēto atsevišķo faktoru pamatā un kas tiesai būtu jāpiemēro, izvērtējot, vai konkrēta organizācija ir valsts emanācija?
- 3) Vai, lai organizāciju uzskatītu par dalībvalsts emanāciju, pietiek ar to, ka dalībvalsts attiecīgajai organizācijai ir nodevusi plaša apmēra kompetenci, šķietami, lai izpildītu saistības, kas izriet no Eiropas Savienības tiesībām, vai arī papildus tam ir nepieciešams, ka šai organizācijai ir a) īpašas pilnvaras vai b) ka dalībvalsts tās darbību tieši kontrolē vai uzrauga?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 22 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 288. pants ir interpretējams tādējādi, ka tas neizslēdz, ka pret struktūru, kas neatbilst visiem 1990. gada 12. jūlija sprieduma *Foster* u.c. (C-188/89, EU:C:1990:313) 20. punktā minētajiem kritērijiem, var atsaukties uz direktīvas normām, kurām var būt tieša iedarbība.
- 23 Minētā sprieduma 3.–5. punktā Tiesa ir norādījusi, ka šā sprieduma pamatā esošajā lietā attiecīgā struktūra, proti, *British Gas Corporation*, bija “ar likumu izveidota sabiedrība”, “kas bija atbildīga par gāzes piegādes sistēmas izveidi un uzturēšanu Lielbritānijā un kam bija monopoltiesības uz gāzes piegādi”, ka “[tās] vadības struktūras locekļus [...] iecēla kompetentais valsts sekretārs[, kurš] arī bija pilnvarots dot [*British Gas*] vispārīga rakstura norādījumus attiecībā uz jautājumiem, kas skar valsts intereses, un norādījumus par tās vadību” un ka *British Gas* bija tiesības “ar valsts sekretāra piekrišanu iesniegt parlamentam tiesību aktu priekšlikumus”.
- 24 Šajā kontekstā Tiesa minētā sprieduma 18. punktā atgādināja, ka tā “vairākās lietās ir nospriedusi, ka direktīvas beznosacījuma un pietiekami precīzas normas var tikt izmantotas pret organizācijām vai struktūrām, kuras ir valsts pakļautībā vai kontrolē vai kurām ir īpašas pilnvaras, salīdzinājumā ar noteikumiem, kas piemērojami attiecībās starp privātpersonām”.
- 25 Minētā sprieduma 20. punktā tā secināja, ka “struktūra, kurai neatkarīgi no tās juridiskās formas ar valsts aktu – valstij īstenojot kontroli – ir uzdots nodrošināt sabiedrisko pakalpojumu un kurai šai nolūkā ir īpašas pilnvaras, salīdzinot ar noteikumiem, kas ir piemērojami attiecībās starp privātpersonām, katrā ziņā ir viena no struktūrām, pret kurām var atsaukties uz direktīvas normām, kam var būt tieša iedarbība”.
- 26 Kā savu secinājumu 50. punktā ir norādījusi ģenerālvokāte, Tiesas izvēle 1990. gada 12. jūlija sprieduma *Foster* u.c. (C-188/89, EU:C:1990:313) 20. punktā izmantot formulējumu “katrā ziņā ir viena no [šīm] struktūrām” apstiprina, ka tā nav vēlējusies formulēt jebkāda veida vispārēju pārbaudi, lai aptvertu visas situācijas, kad pret kādu struktūru var atsaukties uz direktīvas normām, kurām var būt tieša iedarbība, bet gan uzskatījusi, ka tāda struktūra kā minētā sprieduma pamatā esošajā lietā aplūkotā katrā ziņā ir par tādu uzskatāma, jo tā atbilst visām šajā 20. punktā uzskaitītajām īpašībām.
- 27 Minētais 20. punkts ir jālasa kopā ar minētā sprieduma 18. punktu, kurā Tiesa ir uzsvērusi, ka uz šādām normām privātpersona var atsaukties attiecībā pret organizāciju vai struktūru, kura ir valsts pakļautībā vai kontrolē vai kurai ir īpašas pilnvaras salīdzinājumā ar noteikumiem, kas piemērojami attiecībās starp privātpersonām.
- 28 Līdz ar to, kā secinājumu 53. un 77. punktā būtībā norādījusi ģenerālvokāte, nosacījumi, atbilstoši kuriem konkrētajai organizācijai ir attiecīgi jābūt valsts pakļautībā vai kontrolē un tai ir jāpiemīt īpašām pilnvarām salīdzinājumā ar noteikumiem, kas piemērojami attiecībās starp privātpersonām, nevar būt kumulatīva rakstura nosacījumi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1997. gada 4. decembris, *Kampelmann* u.c., no C-253/96 līdz C-258/96, EU:C:1997:585, 46. un 47. punkts, kā arī 2006. gada 7. septembris, *Vassallo*, C-180/04, EU:C:2006:518, 26. punkts).
- 29 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka LESD 288. pants ir interpretējams tādējādi, ka tas pats par sevi neizslēdz, ka pret struktūru, kas neatbilst visiem 1990. gada 12. jūlija sprieduma *Foster* u.c. (C-188/89, EU:C:1990:313) 20. punktā minētajiem kritērijiem, lasot tos kopā ar tā paša sprieduma 18. punktā minētajiem kritērijiem, var atsaukties uz direktīvas normām, kurām var būt tieša iedarbība.

Par otro un trešo jautājumu

- 30 Ar savu otro un trešo jautājumu, kuri jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai pastāv kāds pamatprincips, kas tiesai būtu jāievēro, pārbaudot, vai pret organizāciju var atsaukties uz direktīvas normām, kurām var būt tieša iedarbība, un īpaši, vai uz šādām normām var atsaukties pret organizāciju, kuru valsts pilnvarojusi veikt kādu no Otrās direktīvas 1. panta 4. punktā paredzētajiem uzdevumiem.
- 31 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru direktīva pati par sevi nevar radīt pienākumus privātpersonām un līdz ar to uz direktīvu kā tādu nevar atsaukties, vēršoties pret privātpersonām (spriedumi, 1986. gada 26. februāris, *Marshall*, 152/84, EU:C:1986:84, 48. punkts; 1994. gada 14. jūlijs, *Faccini Dori*, C-91/92, EU:C:1994:292, 20. punkts; 2004. gada 5. oktobris, *Pfeiffer u.c.*, no C-397/01 līdz C-403/01, EU:C:2004:584, 108. punkts, kā arī 2016. gada 19. aprīlis, *DI*, C-441/14, EU:C:2016:278, 30. punkts). Iespēju atsaukties uz transponētajām direktīvām attiecinot arī uz attiecībām starp privātpersonām, tiktu atzīta Eiropas Savienības vara noteikt privātpersonām saistības, kam ir tūlītējas sekas, kaut gan tā šādi var rīkoties vienīgi tad, ja tai ir dotas pilnvaras pieņemt regulas (spriedums, 1994. gada 14. jūlijs, *Faccini Dori*, C-91/92, EU:C:1994:292, 24. punkts).
- 32 Tomēr arī saskaņā ar pastāvīgo Tiesas judikatūru, ja privātpersonas var atsaukties uz direktīvu nevis pret privātpersonu, bet pret valsti, tās var to darīt neatkarīgi no tā, kādā statusā valsts rīkojas – kā darba devējs vai kā publiska iestāde. Abos gadījumos ir jāizvairās no tā, ka valsts varētu gūt priekšrocības no Savienības tiesību neievērošanas (spriedumi, 1986. gada 26. februāris, *Marshall*, 152/84, EU:C:1986:84, 49. punkts; 1990. gada 12. jūlijs, *Foster u.c.*, C-188/89, EU:C:1990:313, 17. punkts, kā arī 2000. gada 14. septembris, *Collino un Chiappero*, C-343/98, EU:C:2000:441, 22. punkts).
- 33 Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, Tiesa atzina, ka persona var atsaukties uz beznosacījuma un pietiekami precīziem direktīvas noteikumiem ne tikai pret dalībvalsti un visām tās pārvaldes iestādēm, tādām kā decentralizētās iestādes (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1989. gada 22. jūnijs, *Costanzo*, 103/88, EU:C:1989:256, 31. punkts), bet arī, kā atgādināts atbildē uz pirmo jautājumu, pret visām organizācijām un struktūrām, kuras ir valsts pakļautībā vai kontrolē vai kurām ir īpašas pilnvaras salīdzinājumā ar noteikumiem, kas piemērojami attiecībās starp privātpersonām (spriedumi, 1990. gada 12. jūlijs, *Foster u.c.*, C-188/89, EU:C:1990:313, 18. punkts, kā arī 1997. gada 4. decembris, *Kampelmann u.c.*, no C-253/96 līdz C-258/96, EU:C:1997:585, 46. punkts).
- 34 Šādas organizācijas vai struktūras atšķiras no privātpersonām un ir pielīdzināmas valstij vai nu tādēļ, ka tās ir publisko tiesību juridiskās personas, kuras plašākā nozīmē veido valsti, vai arī tādēļ, ka tās ir kādas valsts iestādes pakļautībā vai kontrolē, vai arī tādēļ, ka šī valsts iestāde tām ir uzticējusi veikt uzdevumu sabiedrības interesēs un tām šai nolūkā ir piešķirtas minētās īpašas pilnvaras.
- 35 Tādēļ pret organizāciju vai struktūru – lai arī tā ir privāto tiesību subjekts –, kurai dalībvalsts ir uzdevusi veikt uzdevumu sabiedrības interesēs un kurai šim nolūkam ir piešķirtas īpašas pilnvaras salīdzinājumā ar noteikumiem, kas piemērojami attiecībās starp privātpersonām, var atsaukties uz direktīvas normām, kurām ir tieša iedarbība.
- 36 Šajā gadījumā jānorāda, ka saskaņā ar Pirmās direktīvas 3. panta 1. punktu dalībvalstīm tika prasīts veikt visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka civiltiesiskā atbildība attiecībā uz to transportlīdzekļu lietošanu, kas parasti atrodas to teritorijā, būtu apdrošināta.
- 37 Ņemot vērā nozīmīgumu, ko Savienības likumdevējs piedēvējis cietušo aizsardzībai, tam bija jāpapildina šī tiesību norma, nosakot, ka atbilstoši Otrās direktīvas 1. panta 4. punktam katra dalībvalsts izveido iestādi, kas vismaz Savienības tiesībās paredzētajā apjomā sniegtu kompensāciju par kaitējumu īpašumam vai miesas bojājumiem negadījumos, kurus izraisījuši neidentificēti transportlīdzekļi vai

transportlīdzekļi, attiecībā uz kuriem nav izpildīts šīs direktīvas 1. panta 1. punktā, kurā ir ietverta atsauce uz Pirmās direktīvas 3. panta 1. punktu, paredzētais apdrošināšanas pienākums (spriedums, 2013. gada 11. jūlijs, *Csonka* u.c., C-409/11, EU:C:2013:512, 29. punkts).

- 38 Līdz ar to tāds uzdevums, kuru dalībvalsts ir uzticējusi veikt tādai kompensāciju izmaksāšanas struktūrai kā *MIBI* un kurš ietilpst Savienības obligātās civiltiesiskās apdrošināšanas jomas tiesiskā regulējuma mērķī aizsargāt cietušos, ir uzskatāms par uzdevumu sabiedrības interesēs, kas šajā gadījumā ir nesaraujami saistīts ar dalībvalstīm Otrās direktīvas 1. panta 4. punktā paredzēto pienākumu.
- 39 Šajā ziņā ir svarīgi atgādināt, ka, runājot par gadījumiem, kad kaitējumu īpašumam vai miesas bojājumus ir izraisījis transportlīdzeklis, attiecībā uz kuru nav bijis izpildīts Pirmās direktīvas 3. panta 1. punktā paredzētais apdrošināšanas pienākums, Tiesa ir nospriedusi, ka minētās struktūras ieviešanās ir paredzēta, lai izlīdzinātu to, ka dalībvalsts nav izpildījusi savu pienākumu raudzīties, lai civiltiesiskā atbildība par to transportlīdzekļu lietošanu, kas parasti atrodas tās teritorijā, būtu apdrošināta (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 11. jūlijs, *Csonka* u.c., C-409/11, EU:C:2013:512, 31. punkts).
- 40 Attiecībā uz *MIBI* ir jāpiebilst, ka saskaņā ar 1961. gada likuma 78. pantu Īrijas likumdevējs dalību šajā organizācijā noteica kā obligātu visiem apdrošinātājiem, kuri darbojas transportlīdzekļu apdrošināšanas jomā Īrijā. Šādi tas *MIBI* piešķir pilnvaras, kas pārsniedz tās, kuras rodas no noteikumiem, kuri piemērojami attiecībās starp privātpersonām, jo atbilstoši šai tiesību normai minētā privātā organizācija drīkst visiem šiem apdrošinātājiem izvirzīt prasību kļūt par tās dalībnieku un finansēt tai Īrijas valsts uzticētā uzdevuma izpildi.
- 41 Tādējādi pret tādu organizāciju kā *MIBI* var atsaukties uz beznosacījuma un pietiekami precīziem direktīvas noteikumiem.
- 42 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz otro un trešo jautājumu ir jāatbild, ka uz direktīvas normām, kurām var būt tieša iedarbība, var atsaukties attiecībā pret tādu privāto tiesību struktūru, kurai dalībvalsts uzticējusi veikt uzdevumu sabiedrības interesēs, kāds ir uzdevums, kas ir nesaraujami saistīts ar dalībvalstīm Otrās direktīvas 1. panta 4. punktā paredzēto pienākumu, un kurai šajā nolūkā saskaņā ar likumu ir īpašas pilnvaras, tādas kā pilnvaras apdrošinātājiem, kuri darbojas attiecīgās dalībvalsts transportlīdzekļu apdrošināšanas tirgū, izvirzīt prasību kļūt par tās dalībnieku un to finansēt.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 43 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) **LESD 288. pants ir interpretējams tādējādi, ka tas pats par sevi neizslēdz, ka pret struktūru, kas neatbilst visiem 1990. gada 12. jūlija sprieduma *Foster* u.c. (C-188/89, EU:C:1990:313) 20. punktā minētajiem kritērijiem, lasot tos kopā ar tā paša sprieduma 18. punktā minētajiem kritērijiem, var atsaukties uz direktīvas normām, kurām var būt tieša iedarbība;**
- 2) **uz direktīvas normām, kurām var būt tieša iedarbība, var atsaukties attiecībā pret tādu privāto tiesību struktūru, kurai dalībvalsts uzticējusi veikt uzdevumu sabiedrības interesēs, kāds ir uzdevums, kas ir nesaraujami saistīts ar dalībvalstīm Padomes 1983. gada 30. decembra Otrās direktīvas 84/5/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz**

transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu, kas grozīta ar Padomes 1990. gada 14. maija Trešo direktīvu 90/232/EEK, 1. panta 4. punktā paredzēto pienākumu, un kurai šajā nolūkā saskaņā ar likumu ir īpašas pilnvaras, tādas kā pilnvaras apdrošinātājiem, kuri darbojas attiecīgās dalībvalsts transportlīdzekļu apdrošināšanas tirgū, izvirzīt prasību kļūt par tās dalībnieku un to finansēt.

[Paraksti]